

بررسی جامعه‌شناختی نقش و جایگاه زنان در توسعه پایدار فضای زیستی کلان‌شهر تهران

ساسان ودیعه*، زهرا حضرتی صومعه و زهرا عزیزآبادی فراهانی

گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران

تاریخ پذیرش: ۹۶/۹/۲۰

تاریخ دریافت: ۹۶/۷/۱۲

ودیعه، س.، ز. حضرتی صومعه و ز. عزیزآبادی فراهانی. ۱۳۹۶. بررسی جامعه‌شناختی نقش و جایگاه زنان در توسعه پایدار فضای زیستی کلان‌شهر تهران. فصلنامه علوم محیطی. ۱۵(۴): ۶۵-۷۸.

سابقه و هدف: برنامه‌ریزی شهری برای زنان، می‌تواند نوعی از برنامه‌ریزی وکالتی^۱ انگاشته شود که از طریق آن می‌توان حقوق فراموش‌شده و صدای خاموش زنان را در شهر یادآوری کرد. برنامه‌ریزی فضای شهری برای زنان، ایده اصلی خود را از نظریات فمینیستی اقتباس می‌کند. این پژوهش با هدف بررسی جامعه‌شناختی نقش و جایگاه زنان در توسعه پایدار فضای زیستی کلان‌شهر تهران انجام شده است.

مواد و روش‌ها: روش این تحقیق از نظر رویکرد تحقیق توصیفی-پیمایشی است. بنابراین با توجه به روش تحقیق جامعه آماری در این پژوهش کلیه زنان شهر تهران در نظر گرفته شده‌اند. برآورد حجم جامعه در حدود یک صد هزار نفر است. به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی سیستماتیک ۳۸۴ نفر از زنان شهر تهران به‌عنوان نمونه آماری تعیین شدند. پس از جمع‌آوری اطلاعات از طریق پرسش‌نامه محقق‌ساخت، برای تجزیه و تحلیل داده‌های آماری از نرم‌افزار SPSS استفاده شد. از آزمون معتبر کلموگروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای اصلی استفاده شد.

نتایج و بحث: نتایج حاکی از آن است که زنان در برنامه‌ریزی مربوط به توسعه پایدار از جایگاه چندانی برخوردار نیستند. از طرفی زنان در رویکرد اجتماعی-اقتصادی، رویکرد منابع برنامه‌ریزی، رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی و برقراری امنیت برای تدوین توسعه پایدار شهر تهران از جایگاه چندانی برخوردار نیستند. همچنین نتایج تحقیق نشان داد که امنیت شهری برای توسعه پایدار اهمیت بسزایی دارد، اما زنان در این زمینه نقش کم‌رنگی داشته و از جایگاه چندانی برخوردار نیستند. امروزه دنیا با این واقعیت مواجه شده که زنان دیگر نمی‌توانند به‌عنوان عوامل نامرئی در فرآیند توسعه به حساب آیند.

نتیجه‌گیری: نقش‌آفرینی و توانمندی‌های زنان در میزان موفقیت دولت‌های در حال توسعه، سیاست‌گذاران کلان دولتی را وامی‌دارد تا زنان را از حصار نامرئی بودن درآورند. همچنین یکی از زمینه‌های مؤثر در ارتقای سطح برابری جنسیتی، تقویت و توانمندسازی زنان از طریق دادن آموزش به آنان درباره عدم توازن و برابری در قدرت و نیز دادن امکان لازم به زنان در راستای مدیریت زندگی خودشان است.

واژه‌های کلیدی: برنامه‌ریزی شهری، نقش و جایگاه زنان، فضای زیستی، توسعه پایدار.

* Corresponding Author. E-mail Address: sasanvadia@iauctb.ac.ir

مقدمه

توانایی‌های خود را تا بیشترین حد ممکن افزایش دهند. به‌ویژه اینکه در دهه‌های اخیر، شرایط اقتصادی و اجتماعی کنونی در برخی از کشورهای در حال توسعه، جایگاه زنان را به یک نقش ثانویه فروکاسته است (Galindo-Reyes, 2016). از سویی نیز می‌توان حضور زنان به‌عنوان متخصصان برنامه‌ریزی شهری را راهی برای نزدیک شدن به دیدگاه‌های زنانه در امر برنامه‌ریزی، کاهش فاصله میان سوژه و ابژه و نیز تاکید بر عدالت جنسیتی دانست. این حرکت خود ناشی از جنبش عمومی‌تری است که با هدف برابری فرصت‌های آموزشی برای دو جنسیت زن و مرد طرح شده تا زنان بتوانند در سطوح مختلف تخصص و موقعیت‌های ممتاز حضور داشته و از این راه بخشی از وظیفه هدایت جامعه را بر دوش گیرند. از جمله نهادهای آموزشی که در این زمینه فعالیت می‌کند، دانشگاه کلن آلمان است که هدف خود را برابری فرصت‌های آموزشی و نیز توسعه گروه‌های ناهمگن به لحاظ جنسیت (دانشجو، اساتید و پژوهشگران) اعلام کرده است. در ادبیات توسعه پایدار نیز یکی از موضوعات کلیدی و شاخص‌های اصلی توسعه در کشورهای در حال توسعه، موضوع زنان است که خود بیانگر این مطلب است که توسعه باید همه افراد را قادر سازد توانایی‌های خود را تا بیشترین حد ممکن افزایش دهند (Firouz Bakht, 2012). رویکرد برنامه‌ریزی شهری نسبت به دختران و زنان می‌تواند الگوی مناسبی برای تدوین گران برنامه توسعه پایدار شهری باشد. اصلاح نگرش و اعتقاد به این اصل کلیدی که زنان اعضای متفکر، فعال و توانای جامعه انسانی هستند و تکیه بر دانش و تجربه زنان می‌تواند موجب موفقیت برنامه توسعه پایدار شهری شود. توجه به اهمیت امنیت اجتماعی زنان در توسعه پایدار شهری و تأثیر آن در پیش‌گیری و کاهش آسیب‌ها و مشکلات اجتماعی زندگی شهری در حال و آینده، شناخت مؤلفه‌های تعیین‌کننده امنیت اجتماعی زنان در فضاهای شهری و راهبردهای ارتقاء آن ضرورتی انکارناپذیر است. این نگاه همه‌جانبه به توسعه‌یافتگی اجتماع، بیش از پیش

امروزه بیش از نیمی از مردم جهان در شهرها زندگی می‌کنند. از یک سو شهرها به‌عنوان کانون‌های توسعه اجتماعی، اقتصادی و فضایی به شمار می‌روند (Varol et al., 2010). از سوی دیگر مناسب‌ترین مکان‌هایی هستند که مسائل و مشکلات اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی در آنها پدید می‌آید (Conelly, 2007). بنابراین مظاهر اصلی توسعه و دستاوردهای منفی و مثبت آن عمدتاً در شهرها اتفاق می‌افتد. طبق گزارش سازمان ملل متحد در سال ۱۹۰۰ تنها ۱۰٪ از جمعیت جهان در شهرها زندگی می‌کردند اما در سال ۲۰۰۷ جمعیت شهری جهان به ۵۰٪ رسید (Oliver, 2008) و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۲۵ حدود ۵ میلیارد نفر و در سال ۲۰۵۰ (۷۵٪) یعنی ۷ میلیارد نفر در شهرها زندگی خواهند کرد (Uwe, 2008). بنابراین مسائل و مشکلات موجود به‌ویژه در شهرها نشانگر عدم تحقق مشخصه‌های پایداری در آنهاست. به‌طوری که جغرافیای شهری در این وضعیت ابعاد و قلمروهای تازه‌ای می‌یابد و با بررسی مسائل مهم شهرهای جهان سوم مانند عدالت اجتماعی، کیفیت دسترسی مردم شهرها به نیازهای اساسی، حوزه‌های اجتماعی و غیره، ضمن ارزیابی و تحلیل فضایی و اکولوژیکی از مشخصه‌های پایداری در مناطق و حوزه‌های شهری، سعی دارد تا محیط زیست شهری مناسبی برای ساکنان شهرها فراهم شود (Shokoyi et al., 1994). بر این اساس، با توجه به پیچیدگی ذاتی شهرها و ابعاد مختلف تأثیرگذاری آنها، شناخت عوامل اصلی و کلیدی در دستیابی به پایداری شهری ضروری است (Maleji and Daman, 2014). توسعه پایدار نوعی از توسعه است که نیازهای نسل امروز را بدون به خطر انداختن فرصت‌های نسل آینده، برآورده کند. مفهوم توسعه پایدار مرزهای مشخصی، دارد ولی استفاده از منابع موجود و ادبیات توسعه پایدار نیز که یکی از موضوعات کلیدی و شاخص‌های اصلی توسعه در کشورهای در حال توسعه، موضوع زنان است که خود موید این موضوع است که توسعه باید همه افراد را قادر سازد

ارتباط با آن، مستلزم توجه به اصول و ارکان توسعه پایدار (به‌طور عام) است. مقوله توسعه پایدار شهری در سال‌های اخیر به‌عنوان یک موضوع مهم علمی در کلیه جوامع مطرح بوده و بخش وسیعی از ادبیات توسعه شهری را به خود اختصاص داده است. در این راستا، ابعاد مختلف توسعه پایدار شهری از زوایای متفاوت، مورد بررسی، تجزیه و تحلیل و ارزیابی قرار گرفته و در قالب دیدگاه‌های مختلف، راهکارهایی نیز اندیشیده شده است.

نگرش جامع به سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های توسعه شهری و نیز تدوین اهداف یکپارچه اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی در راس سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی توسعه شهری پایدار قرار می‌گیرد. امروزه پایداری حیات بشر به وسیله مجموعه‌ای از عوامل تهدید می‌شود. تحول فناوری، پویایی اقتصادی، رشد شتابان جمعیت و آسیب‌های محیط طبیعی از جمله این عوامل هستند. با اوج گرفتن نگرانی از عواقب فعالیت‌های انسانی برای کره زمین، به دنبال نظریه پایداری برای حمایت از محیط شهری، نظریه توسعه پایدار شهری مطرح شد. امروزه شاهد افزایش آگاهی نسبت به اهمیت توسعه پایدار با هدف بازسازی محیط زیست به جای از بین بردن آن هستیم. از آنجا که توسعه پایدار متضمن ترکیبی از توسعه و حفاظت است، لذا استفاده از دانش بومی، به راحتی به حفظ منابع و تجدیدپذیری آن خواهد انجامید (Olatokun, 2010).

توسعه پایدار به معنی ارائه راه‌حلی در مقابل الگوهای فانی کالبدی، اجتماعی و اقتصادی توسعه هستند که بتواند از بروز مسایلی همچون نابودی منابع طبیعی، تخریب سامانه‌های زیستی، افزایش بی‌رویه جمعیت، بی‌عدالتی و پایین آمدن کیفیت زندگی انسان‌ها حال و آینده جلوگیری کند. تعریف عمومی که برای توسعه پایدار به کار می‌رود به این صورت است که، توسعه در صد برآوردن نیازهای نسل امروز است، بدون اینکه تهدیدی برای توانایی‌های نسل آینده در جهت برآورده کردن نیازهای خود باشند (Isaksson, 2006).

ضرورت توجه به مشارکت و نقش‌پذیری زنان در اداره امور شهرها و از طرفی دیگر پاسخ‌گو بودن مدیریت شهری در قبال نیازهای انسانی زنان در شهرها را دوجندان می‌کند. (Madau, 2017).

از آنجا که نیمی از جامعه را زنان تشکیل می‌دهند، رسیدگی به مسائل این قشر نیز باید در برنامه‌ریزی‌های شهری به‌صورت جدی‌تری بررسی شود. بررسی‌ها در این زمینه تنها به صورت مروری به مطالعه مسائل زنان و مشارکت آنها در توسعه پایدار شهری پرداخته‌اند، اما در این پژوهش، علاوه بر بررسی برنامه‌ریزی شهر تهران درباره زنان و بررسی مسائل مرتبط به آنان، در انتها الگویی برای توسعه پایدار شهری با در نظر گرفتن زنان تدوین می‌شود. در واقع جنبه نوآوری این تحقیق، تدوین الگوی توسعه پایدار شهری با اولویت زنان خواهد بود (Firouz Bakht, 2012).

اجلاس سازمان ملل درباره توسعه و محیط زیست در ریو در سال ۱۹۹۲ اتفاق مهمی برای زنان سراسر جهان بود، چون نقش قاطع زنان در دستیابی به نوعی متفاوت از توسعه را که به‌طور اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی پایدار باشد، بازنشانی و سهم اساسی آنان را در مدیریت محیط زیست و توسعه تأکید کرده است (Saad, 2013). در دستور کار ۲۱ این اجلاس، زنان به‌عنوان یک گروه اصلی که مشارکت کامل دارند، پایه‌هایی برای صلح و توسعه پایدار هستند. بر اساس این خط مشی سیاست‌هایی که زنان و مردان را به‌طور یکسان در بر نگیرد، در بلندمدت موفق نخواهد بود (Nieuwenhuijsen, 2017). این امر در سایر اجلاس‌های جهانی و منطقه‌ای به‌ویژه اجلاس هزاره ملل مورد تأکید قرار گرفت (Linnenluecke, 2017).

توسعه پایدار شهری

یکی از ارکان اساسی توسعه پایدار، اسکان پایدار است و توسعه شهری را در همین چارچوب می‌توان مطرح کرد. به نظر می‌رسد درک مفهوم توسعه شهری پایدار (به‌طور خاص) و پی بردن به نقش برنامه‌ریزی شهری در

به‌عنوان ایده اصلی اندیشه‌های فمینیستی، وجود دارد که تمامی این نخله‌ها حول آن قرار می‌گیرند: «به چالش کشیدن سلطه مردانه و ساختن علمی که در آن جنسیت و روابط جنسیتی دارای اهمیت اجتماعی و تبیینی کامل انگاشته شوند (Snyde, 1995).

عدم حضور زنان در برنامه‌ریزی‌های شهری

مفهوم شهروند برای برنامه‌ریزان شهری ما یک مفهوم انتزاعی است و برنامه‌ریزان کمتر تصویری محسوس و ملموس از شهروند دارند و شهروند در بهترین صورت خود مردی است سالم، جوان و بدون هیچ مساله‌ای که می‌خواهد تنها در خیابان جابه‌جا شود؛ بنابراین، تمام خدمات شهری برای تامین نیازهای شخصی اوست و تفاوت‌های جنسیتی شهروندان هرگز مورد توجه برنامه‌ریزان نبوده است. این نگاه مردانه به شهر و شهروند و برنامه‌ریزی توسط مردان سبب شده که اگر خدمات و امکاناتی نیز در زمینه حفظ امنیت شهروندان در نظر گرفته شده، در حدی باشد که فقط برای یک مرد کافی است و تمام فعالیت‌ها برای توسعه شهر بر مدار مردان صورت گرفته است و همین مساله خود موجبات عدم امنیت بیشتر زنان را ایجاد کرده است (Zanjanizade, 2001).

الگوی توسعه پایدار

با عنایت به ملاحظات بالا، حال می‌توان ادعا کرد که «الگوی توسعه پایدار و متوازن» پیشنهاد راهبردی جمهوری اسلامی ایران برای حل مسأله توسعه‌نیافتگی در ایران و کشورهایی مشابه آن است. این الگو بر ارکان مهمی استوار است. از آن جمله:

یک: توسعه را بر اساس ظرفیت ملی فهم می‌کند. یعنی بر این اعتقاد است که باید تمام گروه‌ها و نهادهای مهم و صاحب توان (اعم از سیاسی، فرهنگی، علمی، اجتماعی) در آن حضور داشته باشند. توسعه بدون مشارکت، فرمایشی و بدون ریشه است.
دو: توسعه را بر اساس عدالت فهم کرده و بر این باور

به‌طور کلی تفاسیر از توسعه پایدار چندبعدی هستند. اغلب میان اهداف اجتماعی، اهداف اکولوژیکی و اهداف اقتصادی تفاوت قائل می‌شوند. از سوی دیگر از زمان مطرح شدن توسعه پایدار در گزارش برانت لند، تمایز بین سیاست‌گذاری پایدار از سیاست‌گذاری زیست‌محیطی مشکل‌تر شده است. گزارش‌های مربوط به توسعه پایدار اغلب با عباراتی درباره پایداری به‌عنوان حراست از رفاه نسل‌های آینده شروع می‌شود (Krueger, 2011).

ادبیات و مدل نظری

برنامه‌ریزی شهری با رویکرد زنان

مطرح شدن توسعه پایدار به‌عنوان شعار اصلی هزاره سوم نیز ناشی از تأثیرات شهرها بر گستره زیست‌کره و ابعاد مختلف زندگی انسانی است. بدون شک، بحث از پایداری و توسعه پایدار بدون توجه به شهرها و شهرنشینی بی‌معنا خواهد بود. شهرها به‌عنوان عامل اصلی ایجادکننده ناپایداری در جهان به شمار می‌روند و در واقع، پایداری شهری و پایداری جهانی هر دو مفهومی واحد هستند (Hosseinzadeh Delir *et al.*, 2010).

برنامه‌ریزی برای شهر بنابر اهدافی که برای خود تعیین می‌کند یا گروه اجتماعی که مقصود خود قرار می‌دهد، به عبارتی رویکردی که بر می‌گزیند، ریشه‌های معرفت‌شناسانه مشخصی دارد. بر این اساس می‌توان گفت برنامه‌ریزی فضای شهری برای زنان ایده اصلی خود را از نظریات فمینیستی اقتباس می‌کند. اما فمینیسم و نظریات فمینیستی در قالب کلیتی واحد شناخته نمی‌شود. «فمینیسم همانند اغلب نگره‌های فلسفی دیگری که دامنه گسترده‌ای دارند گونه‌های متنوعی را در دل خود جای می‌دهد» به باور تانگ فمینیسم دیدگاه‌های بسیاری را در بر می‌گیرد و بر این اساس دسته‌بندی خود را از نظریه‌های فمینیستی با توجه به پیوندشان با نظریه‌های لیبرالیستی، مارکسیستی، رادیکالیستی، روان‌کاوانه، اگزیستانسیالیستی و پست‌مدرنیستی ارائه می‌دهد. اما مفهومی کانونی،

آماري انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات در این تحقیق، تکنیک پرسش‌نامه محقق‌ساخت بوده است. در این پژوهش با استفاده از دو روش آماری معروف (توصیفی و استنباطی) داده‌ها ارزیابی می‌شوند. در بخش توصیفی با استفاده از جداول، نمودارها و گراف‌ها و در بخش استنباطی از طریق آزمون‌های آماری، اطلاعات آنالیز می‌شوند. خروجی مربوط به تجزیه و تحلیل داده‌ها از طریق نرم‌افزار SPSS است. آزمون‌های آماری به کاررفته در این تحقیق به صورت زیر بیان می‌شود:

- ۱- آزمون اسمیرنوف (برای شناسایی نرمالیتیه بودن متغیرها)
- ۲- ضریب همبستگی پیرسون (برای شناسایی رابطه میان متغیرها)
- ۳- آزمون فریدمن (برای رتبه‌بندی متغیرهای اثرگذار در تحقیق)
- ۴- آزمون رگرسیون (برای تخمین روابط بین متغیرها)

در این بخش شاخص‌های آماری میانه، انحراف استاندارد و درصد خطا (متغیر مستقل و وابسته) گزارش شده است. در واقع این شاخص‌ها می‌تواند به درک بیشتر متغیرهای پژوهش کمک کند.

در جدول ۱ جایگاه زنان با ۴/۰۳۱۳ دارای بیشترین میانگین و رویکرد منابع برنامه‌ریزی توسعه پایدار با ۲/۸۲۸ دارای کمترین میانگین است.

است که نمی‌توان با تعمیق گسست «محرمان-بهره‌مندان» و ایجاد «جزایر رفاه» به توسعه مطلوب رسید. چنین الگویی نامتعارف و ضد توسعه است. توسعه باید در عین رعایت اختلاف‌ها، مرزهای عدالت و تعادل را پشت سر نگذارد. سه: توسعه را با آرامش و اطمینان معنا می‌کند؛ به طوری که رضایت عمومی نسبت به دنیا و آخرت‌شان را افزایش می‌دهد و بدین ترتیب سهم بالایی از سرمایه اجتماعی تولید می‌کند که رکن اساسی راهبرد امنیت ملی است. به همین خاطر است که این توسعه پایدار و مطمئن ارزیابی می‌شود (Rahmani Fazli, 2016).

مواد و روش‌ها

روش جمع‌آوری داده‌ها از نظر رویکرد تحقیق توصیفی-پیمایشی است. از سوی دیگر، این پژوهش رویکردی کمی و کاربردی دارد. به طوری که در این روش، داده‌ها ماهیت کمی دارند و نتیجه‌گیری از آنها نیازمند محاسبات آماری است و با استفاده از نرم‌افزارها تجزیه و تحلیل خواهد شد. جامعه آماری در این پژوهش کلیه زنان شهر تهران هستند. سپس با توجه به برآورد حجم جامعه که حدود یک صد هزار نفر است تعداد ۳۸۴ نفر از زنان شهر تهران به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی سیستماتیک در مناطق مختلف شهر تهران به‌عنوان نمونه

جدول ۱ - شاخص‌های توصیفی مدل نظری

Table 1. Descriptive Indices of the theoretical model

انحراف معیار Standard deviation	میانه Middle	میانگین Average	متغیر Variable
0.916	4	4.0313	جایگاه زنان Women's place
1.0622	3	3.112	برنامه‌ریزی مربوط به توسعه Planning for development
1.173	3	2.968	رویکرد اجتماعی-اقتصادی Socio-economic approach
1.199	3	2.828	رویکرد منابع برنامه‌ریزی توسعه پایدار Sustainable Planning Resource Approach
1.169	3	3.177	رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی Planning Participation Approach
1.143	3	3.135	برقراری امنیت شهری Securing Urban Security

بررسی طبیعی بودن توزیع داده‌ها

در این پژوهش از آزمون معتبر کلموگروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای اصلی استفاده می‌شود. این آزمون در حالت تک‌نمونه‌ای تابع توزیع تجمعی مشاهده‌شده را با تابع توزیع تجمعی مورد انتظار در یک متغیر در سطح سنجش فاصله‌ای مقایسه می‌کند. در تفسیر نتایج آزمون، چنانچه مقدار سطح خطای مشاهده‌شده از ۰/۰۵ بیشتر باشد، در آن صورت توزیع مشاهده‌شده با توزیع نظری یکسان است و تفاوتی بین این

دو وجود ندارد. یعنی توزیع به‌دست‌آمده توزیع نرمال است. اما چنانچه مقدار معنی‌داری از ۰/۰۵ کوچکتر باشد آنگاه توزیع مشاهده‌شده با توزیع مورد انتظار متفاوت است و توزیع فوق نرمال نخواهد بود. این آزمون با توجه به فرضیات زیر به بررسی نرمال بودن داده می‌پردازد.

H0: بین فراوانی‌های مشاهده‌شده و مورد انتظار تفاوت وجود ندارد (توزیع نرمال است).

H1: بین فراوانی‌های مشاهده‌شده و مورد انتظار تفاوت وجود دارد (توزیع نرمال نیست).

جدول ۲- تست نرمالیت متغیرها

Table 2. Normality testing of variables

نتیجه Result	تایید فرضیه proving a theory	مقدار خطا Error value	سطح معناداری Significance level	نوع توزیع به کار گرفته‌شده Distribution type used	متغیر Variable
نرمال	H ₀	0.05	0.270	نرمال	جایگاه زنان
نرمال	H ₀	0.05	0.210	نرمال	برنامه‌ریزی مربوط به توسعه
نرمال	H ₀	0.05	0.185	نرمال	رویکرد اجتماعی-اقتصادی
نرمال	H ₀	0.05	0.169	نرمال	رویکرد منابع برنامه‌ریزی توسعه پایدار
نرمال	H ₀	0.05	0.186	نرمال	رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی
نرمال	H ₀	0.05	0.171	نرمال	برقراری امنیت شهری

۲) به نظر می‌رسد جایگاه زنان در رویکرد منابع برنامه‌ریزی به منظور توسعه پایدار در شهر تهران، کم‌رنگ است.
 ۳) به نظر می‌رسد جایگاه زنان در رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی به منظور توسعه پایدار در شهر تهران، کم‌رنگ است.
 ۴) به نظر می‌رسد که جایگاه زنان در برقراری امنیت شهری به منظور توسعه پایدار در شهر تهران، کم‌رنگ است.
 فرضیه اصلی: جایگاه زنان در برنامه‌ریزی‌های مربوط به توسعه پایدار کم‌رنگ است.

با توجه به مقادیر حاصل از آماره اسمیرنوف-کلموگروف جدول ۴-۶، می‌توان استنباط کرد که توزیع مورد انتظار با توزیع مشاهده‌شده برای تمام متغیرها تفاوت معنی‌داری ندارد.

آزمون فرضیات فرضیات تحقیق

فرضیه کلی از اجرای این تحقیق عبارت است از: چنین استنباط می‌شود که جایگاه زنان در برنامه‌ریزی‌های مربوط به توسعه پایدار کم‌رنگ است.

از جمله فرضیات جزئی این تحقیق نیز می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱) به نظر می‌رسد جایگاه زنان در رویکرد اجتماعی-اقتصادی برنامه‌ریزی به منظور توسعه پایدار در شهر تهران، کم‌رنگ است.

جدول ۳- فرضیه اول
Table 3. First hypothesis
Correlations

	جایگاه	برنامه‌ریزی
جایگاه	1	توسعه .367** .000
زنان	384	384
برنامه‌ریزی	367**	1
توسعه	.000	384
	384	384

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

همانطور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، مقدار سطح معناداری فرضیه اول کمتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین بین جایگاه زنان و رویکرد اجتماعی-اقتصادی برنامه‌ریزی توسعه پایدار در شهر تهران رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین فرضیه اول تایید و فرض صفر آن رد می‌شود. مقدار و علامت ضریب این آزمون نیز جهت و قدرت رابطه را نشان می‌دهد.

فرضیه دوم: به نظر می‌رسد جایگاه زنان در رویکرد منابع برنامه‌ریزی برای توسعه پایدار در شهر تهران، کم‌رنگ است.

همانطور که در جدول ۵ مشاهده می‌کنید، مقدار سطح معناداری فرضیه دوم کمتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین بین جایگاه زنان و رویکرد منابع برنامه‌ریزی توسعه پایدار در شهر تهران رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین فرضیه دوم تایید و فرض صفر آن رد می‌شود.

فرضیه سوم: به نظر می‌رسد جایگاه زنان در رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی به منظور توسعه پایدار در شهر تهران، کم‌رنگ است.

همانطور که در جدول ۲ مشاهده می‌کنید، مقدار سطح معناداری فرضیه اول کمتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین بین جایگاه زنان و برنامه‌ریزی توسعه پایدار شهر تهران رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین فرضیه اصلی تایید و فرض صفر آن رد می‌شود.

طبق نتایج حاصل از رگرسیون چندگانه میزان تاثیر متغیرهای مستقل بر جایگاه زنان در رویکرد اجتماعی-اقتصادی، رویکرد منابع برنامه‌ریزی توسعه پایدار، رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی توسعه پایدار و برقراری امنیت شهری توسعه پایدار در شهر تهران بر متغیر وابسته یعنی جایگاه زنان را نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌کنید مقدار معنی‌داری حاصل از رگرسیون چندگانه کوچکتر از ۰/۰۵ است بنابراین به‌طور کلی می‌توان گفت متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته اثرگذار است.

فرضیه اول: به نظر می‌رسد جایگاه زنان در رویکرد اجتماعی-اقتصادی برنامه‌ریزی برای توسعه پایدار در شهر تهران، کم‌رنگ است.

جدول ۴- آزمون F جهت معنادار بودن رگرسیون
Table 4. F-test for the significance of regression

سطح معناداری Significant	F	درجه آزادی df	میانگین مربعات Mean of squares	مجموع مربعات Sum of squares	متغیر Valiable
0.00	23.519	4	15.989	63.958	رگرسیون
		379	0.680	257.667	باقی‌مانده
		384		321.625	کل

جدول ۶- فرضیه دوم
Table 6. Second hypothesis

Correlations			
	جایگاه زنان	رویکرد منابع برنامه‌ریزی	
Pearson Correlation	1	.228**	
Sig. (2-tailed)		.000	
N	384	384	
Pearson Correlation	.228**	1	
Sig. (2-tailed)	.000		
N	384	384	

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

جدول ۵- فرضیه اول
Table 5. First hypothesis

Correlations			
	جایگاه زنان	رویکرد اجتماعی-اقتصادی	
Pearson Correlation	1	.185**	
Sig. (2-tailed)		.000	
N	384	384	
Pearson Correlation	.185**	1	
Sig. (2-tailed)	.000		
N	384	384	

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

جدول ۸- فرضیه چهارم
Table 8. Fourth hypothesis

Correlations			
	جایگاه زنان	برقراری امنیت شهری توسعه پایدار	
Pearson Correlation	1	375**.	
Sig. (2-tailed)		000.	جایگاه زنان
N	384	384	
Pearson Correlation	375**.	1	برقراری امنیت شهری توسعه پایدار
Sig. (2-tailed)	000.		
N	384	384	

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

جدول ۷- فرضیه سوم
Table 7. Third hypothesis

Correlations			
	جایگاه زنان	رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی توسعه پایدار	
Pearson Correlation	1	363**.	
Sig. (2-tailed)		000.	جایگاه زنان
N	384	384	
Pearson Correlation	363**.	1	رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی توسعه پایدار
Sig. (2-tailed)	000.		
N	384	384	

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

جدول ۹- شاخص فریدمن
Table 9. Friedman Index

ضریب فریدمن	متغیرها Variable
3.30	برنامه‌ریزی مربوط به توسعه
3.15	رویکرد اجتماعی-اقتصادی
2.92	رویکرد منابع برنامه‌ریزی توسعه پایدار
3.48	رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی
3.33	برقراری امنیت شهری

نتایج و بحث

موضوع پژوهش مبنی بر بررسی جامعه‌شناختی برنامه‌ریزی شهری با رویکرد زنان برای تدوین الگوی توسعه پایدار در شهر تهران است. زنان به علت دارا بودن توانایی بسیار می‌توانند در برنامه‌ریزی برای جامعه نقش بسزایی داشته باشند، اما نتایج تحقیق نشان داد که زنان در برنامه‌ریزی مربوط به توسعه پایدار از جایگاه چندانی برخوردار نیستند. از طرفی زنان در رویکرد اجتماعی-اقتصادی، رویکرد منابع برنامه‌ریزی، رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی توسعه پایدار شهر تهران از جایگاه چندانی برخوردار نیستند. همچنین نتایج تحقیق نشان داد که امنیت شهری برای توسعه پایدار اهمیت بسزایی دارد، اما زنان در این زمینه نقش کم‌رنگی داشته و از جایگاه چندانی برخوردار نیستند. لذا می‌توان گفت با افزایش مشارکت زنان در برنامه‌ریزی شهری می‌توان در رویکرد اقتصادی-اجتماعی، رویکرد منابع برنامه‌ریزی و رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی برای دستیابی به توسعه پایدار در شهر تهران دست یافت.

همان‌طور که در جدول ۷ مشاهده می‌کنید، مقدار سطح معناداری فرضیه سوم کمتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین بین جایگاه زنان و رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی توسعه پایدار در شهر تهران رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین فرضیه سوم تایید و فرض صفر آن رد می‌شود.

فرضیه چهارم: به نظر می‌رسد که جایگاه زنان در برقراری امنیت شهری به منظور توسعه پایدار در شهر تهران، کم‌رنگ است. همان‌طور که در جدول ۸ مشاهده می‌کنید، مقدار سطح معناداری فرضیه چهارم کمتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین بین جایگاه زنان و برقراری امنیت شهری توسعه پایدار در شهر تهران رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین فرضیه چهارم تایید و فرض صفر آن رد می‌شود.

اولویت‌بندی شاخص‌های پژوهش

با توجه به اینکه پرسش‌های مصاحبه در رابطه با عنوان پژوهش یعنی بررسی جامعه‌شناختی برنامه‌ریزی شهری با رویکرد زنان برای تدوین الگوی توسعه پایدار در شهر تهران هستند، اولویت‌بندی متغیرها بر اساس پاسخ‌ها با استفاده از آزمون فریدمن انجام شد که نتایج آن در جدول ۴-۲۳ بیان شده است.

همان‌طور که در جدول ۹ نشان داده شده است، از میان متغیرهای پژوهش رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی دارای بیشترین ضریب و رویکرد منابع برنامه‌ریزی توسعه پایدار دارای کمترین ضریب هستند.

فرضیه چهارم: به نظر می‌رسد جایگاه زنان در رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی برای رسیدن به توسعه پایدار در شهر تهران کم‌رنگ است.

با توجه به یافته‌های به‌دست‌آمده مقدار آماره F در سطح $P \leq 0/05$ با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت که رشد جایگاه زنان در رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی توسعه پایدار در شهر تهران کم‌رنگ است. این بدان معناست که در برنامه‌های مربوط به توسعه پایدار زنان از جایگاه چندانی در رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی توسعه پایدار برخوردار نیستند. لذا یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد که به نظر می‌رسد جایگاه زنان در رویکرد مشارکت برنامه‌ریزی توسعه پایدار در شهر تهران کم‌رنگ است.

فرضیه پنجم: به نظر می‌رسد که جایگاه زنان در برقراری امنیت شهری برای رسیدن به توسعه پایدار در شهر تهران کم‌رنگ است.

با توجه به یافته‌های به‌دست‌آمده مقدار آماره F در سطح $P \leq 0/05$ با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت که رشد جایگاه زنان در برقراری امنیت شهری توسعه پایدار در شهر تهران کم‌رنگ است. این بدان معناست که در برنامه‌های مربوط به توسعه پایدار زنان از جایگاه چندانی در برقراری امنیت شهری توسعه پایدار برخوردار نیستند. یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد که جایگاه زنان در برقراری امنیت شهری توسعه پایدار در شهر تهران کم‌رنگ است.

نتیجه‌گیری

امروزه دنیا با این واقعیت مواجه شده که زنان دیگر نمی‌توانند به‌عنوان عوامل نامرئی در فرآیند توسعه به حساب آیند. نقش‌آفرینی و توانمندی‌های زنان در میزان موفقیت دولت‌های در حال توسعه سیاست‌گذاران کلان دولتی را وامی‌دارد تا زنان را از حصار نامرئی بودن درآورند. این در حالی است که با وجود برنامه‌ریزی‌ها و حمایت‌ها، هنوز زنان در بعضی کشورها نتوانستند به جایگاه و نقش

فرضیه اول: جایگاه زنان در برنامه‌ریزی‌ها برای رسیدن به توسعه پایدار کم‌رنگ است.

با توجه به یافته‌های به‌دست‌آمده مقدار آماره F در سطح $P \leq 0/05$ با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت که جایگاه زنان در برنامه‌ریزی‌های مربوط به توسعه پایدار کم‌رنگ است. این بدان معناست که در برنامه‌های مربوط به توسعه پایدار زنان از جایگاه چندانی برخوردار نیستند. لذا یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد که جایگاه زنان در برنامه‌ریزی‌های مربوط به توسعه پایدار کم‌رنگ است.

فرضیه دوم: به نظر می‌رسد جایگاه زنان در رویکرد اجتماعی-اقتصادی برنامه‌ریزی به منظور رسیدن به توسعه پایدار در شهر تهران کم‌رنگ است.

با توجه به یافته‌های به‌دست‌آمده مقدار آماره F در سطح $P \leq 0/05$ با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت که جایگاه زنان در رویکرد اجتماعی-اقتصادی برنامه‌ریزی توسعه پایدار در شهر تهران کم‌رنگ است. این بدان معناست که در برنامه‌های مربوط به توسعه پایدار زنان از جایگاه چندانی در رویکرد اجتماعی-اقتصادی برخوردار نیستند. بنابراین یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد که جایگاه زنان در رویکرد اجتماعی-اقتصادی برنامه‌ریزی توسعه پایدار در شهر تهران کم‌رنگ است.

فرضیه سوم: به نظر می‌رسد جایگاه زنان در رویکرد منابع برنامه‌ریزی برای رسیدن به توسعه پایدار در شهر تهران کم‌رنگ است.

با توجه به یافته‌های به‌دست‌آمده مقدار آماره F در سطح $P \leq 0/05$ با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت که رشد جایگاه زنان در رویکرد منابع برنامه‌ریزی توسعه پایدار در شهر تهران کم‌رنگ است. این بدان معناست که در برنامه‌های مربوط به توسعه پایدار زنان از جایگاه چندانی در رویکرد منابع برنامه‌ریزی توسعه پایدار برخوردار نیستند. لذا یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد که جایگاه زنان در رویکرد منابع برنامه‌ریزی توسعه پایدار در شهر تهران کم‌رنگ است.

دیدگاه‌های متفاوت و مختلفی در مورد زنان و توسعه وجود دارد: از قبیل دیدگاه رفاه، نگرش زنان در توسعه^۲ (WID)، دیدگاه جنسیت و توسعه^۳ (GAD)، زنان و توسعه، دیدگاه مبتنی بر کارایی، نگرش مبتنی بر توانمندسازی، جنسیت و... و هدف از نگرش زنان در توسعه، درگیر کردن زنان در توسعه اقتصادی از طریق اجرای طرح‌های درآمدزا برای زنان است (Lopez, 2008). زنان کنشگران مهمی در فعالیتهای اقتصادی به حساب نمی‌آیند و تحت سلطه مردان دیده شده‌اند و معمولاً مشارکت آنها از طرح‌ها نادیده گرفته می‌شود. طبق نظر هماتی (2000 به نقل از Barut, 2017) مدارکی وجود دارد که زنان از نظر زیست‌محیطی نسبت به مردان آگاه‌ترند و بیشتر در فعالیتهای حفاظت از محیط زیست از قبیل بازیافت مواد زائد، استفاده مجدد از مواد زائد، خرید آگاهانه کالاهای سازگار با محیط زیست، و آموزش زیست‌محیطی درگیر هستند (Grantham, 2010).

بنابر آنچه گفته شد می‌توان گفت زنان نیز به‌عنوان سازنده جامعه و بخش عظیم نیروی کار کشور، در این فرایند، جایگاه ویژه‌ای دارند و یکی از مشخصات توسعه‌یافتگی جامعه، در تحول نقش زنان و افزایش مشارکت آنان در فعالیتهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و... است.

پی‌نوشت‌ها

¹ Advocative planning

² Women in Development

³ Generalized anxiety

مناسب خود در اداره امور کشور و در تصمیم‌گیری‌ها دست یابند. نتایج این تحقیق نیز گواهی بر این ادعاست. در «زنان و توسعه پایدار» بیان کرده است که رسیدن به معیار توانمندسازی زنان در چارچوب تحلیل جنسیتی نیاز به یک حرکت همه جانبه دارد که شامل اصلاحات فرهنگی، اجتماعی، ساختار حقوقی و تغییر تدریجی باورها و ارزش‌ها و همچنین برنامه‌ریزی از پایین به بالا دارد. همچنین در تحقیق روایی (۱۳۹۳) «نقش زنان در توسعه پایدار» عنوان شده است که توسعه زمانی پایدار و همه جانبه است که درون‌زا و متکی به عوامل داخلی باشد. در واقع مشارکت، رکن نهادین جامعه مدنی و توسعه‌یافتگی است و مراد از آن پذیرش مشارکت همگانی در تصدی مناصب مدیریتی و حق حضور یکسان در همه عرصه‌های اجتماعی است. (Amiri Dashti, 2017) در «نقش زنان روستایی در توسعه پایدار (مطالعه موردی: استان بوشهر)» مطرح کرد که اهداف اعلام‌شده توسط سازمان ملل از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۳۰ کلیه کشورها را موظف کرده که به اهداف و شاخص‌های توسعه پایدار با همکاری و تعامل یکدیگر در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی دست یابند. دستیابی به توسعه پایدار ارتباط مستقیمی با آموزش نیروهای انسانی دارد. یکی از زمینه‌های موثر در ارتقای سطح برابری جنسیتی، تقویت و توانمندسازی زنان از طریق دادن آموزش به آنان درباره عدم توازن و برابری در قدرت و نیز دادن امکان لازم به زنان در راستای مدیریت زندگی خودشان است.

منابع

Amiri Dashti, M., 2017. The role of rural women in sustainable development (Case study: Bushehr Province), The First National Congress of Women in Iran.

Barut, Y., 2017. Women's cooperatives contributions to local region economy: seferihisar agricultural cooperative development Model-

Turkey. Management. 5(2), 120-7.

Connelly, S., 2007. Mapping sustainable development as a contested concept. Local Environment. 1. 12(3), 259-78.

Firouz Bakhte, A., Ebrahimi, R., Rabieifar, V. and Heidari, T., 2012. Evaluation of the City's Social-

- Cultural Structure with the Sustainable Urban Development Approach (Case study: Karaj city), Urban Planning Research, Third Year, pp. 57-78.
- For, Iran, Women in Sustainable Development, The First National Congress of Women in Iran, 1395.
- Galindo-Reyes FC, Ciruela-Lorenzo AM, Pérez-Moreno S, Pérez-Canto S., 2016. Rural indigenous women in Bolivia: A development proposal based on cooperativism. In Women's Studies International Forum Dec 31 (Vol. 59, pp. 58-66). Pergamon.
- Grantham, K., 1996. Gender and Indigenous Knowledge: The Role of Nepalese Women in Agricultural Research and Development. School of Agriculture and Forest Sciences, Bangor, UK.
- Hosseinzadeh Delir, K., Ghorbani, R. and Shokri Firooz Jah, P., 2009. Quality Analysis and Evaluation of Urban Sustainability Indicators in Tabriz, Urban and Regional Studies and Research. first year, number 2.
- Hussein, A., 2013. Environment and Health of Rural Women, Reference Module in Earth Systems and Environmental Sciences.
- Isaksson, R., 2006. Total quality management for sustainable development: Process based system models. Business Process Management Journal. 12(5), 632-45.
- Krueger, R. and Savage, L., 2007. City-Regions and Social Reproduction: A 'Place' for Sustainable Development?. International Journal of Urban and Regional Research. 31(1), 215-23.
- Linnenluecke, MK, Verreynne, ML, de Villiers Scheepers, MJ, Venter C.A., 2017. Review of collaborative planning approaches for transformative change towards a sustainable future. Journal of Cleaner Production. 142, 3212-24.
- Lopez, MD., 2007. Sustainable development as a solution to inequality amongst rural women of El Salvador: An exploratory case study. Oklahoma State University.
- Madu, CN., Kuei, CH. and Lee, P., 2017. Urban sustainability management: A deep learning perspective. Sustainable Cities and Society. 30, 1-7.
- Maleki, S. and Damn Bagh, S., 2014. Evaluation of Indicators of Sustainable Urban Development with Emphasis on Social, Physical and Urban Services Indices (Case study: Seven Ways of Sahahaoz Township). Urban Planning Quarterly. first year, third issue.
- Nieuwenhuijsen, MJ., Khreis, H., Verlinghieri, E., Mueller, N. and Rojas-Rueda, D., 2017. Participatory quantitative health impact assessment of urban and transport planning in cities: a review and research needs. Environment international. 103, 61-72.
- Olatokun Wole, M. and Ayanbode, OF., 2009. Use of indigenous knowledge by women in a Nigerian rural community. Indian Journal of Traditional Knowledge. 8(2), 287-95.
- Oliver, PA., 2008. City leadership: at the heart of the global challenge. Global Asia. 3(3), 21-4.
- Rahmani Fazli, A., 2016. Sustainable Development and Regional Balance Model, Scientific-Newspaper of the Permanent Secretariat of the Conference on Sustainable and Balanced Regional Development, Second Year, No. 25, Number 35, 1394.
- Shokoyi, H., 1994. New Perspectives in Urban Geography, Volume I, Tehran, Sari Publishing.

Smith, D.E., 1987. *The everyday world as problematic: A feminist sociology*. University of Toronto Press.

Snyder, M.G., 1995. *Feminist theory and planning theory: Lessons from feminist epistemologies*. *Berkeley Planning Journal*. 10(1), 1.

Validity, M., 2014. *Women's Role in Sustainable Development*, National Conference on Women's Role and Role in Jihadi's Management.

Varol, C., Ercoskun, O.Y. and Gurer, N., 2011. *Local participatory mechanisms and collective actions for sustainable urban development in Turkey*. *Habitat International*. 35(1), 9-16.

Wu, J.J., 2008. *Making the case for landscape ecology an effective approach to urban sustainability*. *Landscape journal*. 27(1), 41-50.

Zanjanizade Azazi, H., 2001. *Women and Urban Security*, *Journal of Farsi Language and Literature*, School of Literature and Humanities of Mashhad, Faculty of Literature and Humanities, Mashhad, , Volume 34, Number 3-4, Subsequent 135- 134, pp. 603-60. 626.

Environmental Sciences Vol.15 / No.4 / Winter 2018

65-78

Sociological study of the role and position of women in the sustainable development of Tehran's metropolis

Sasan Vadiea*, Zahra Hazrati Somee and Zahra Azizabadifarahani

Department of Sociology, Faculty of Social Sciences, Islamic Azad University Central Tehran Branch, Tehran, Iran

Received: 2017.10.04

Accepted: 2017.12.11

Vadiea, S., Hazrati, Z. and Azizabadifarahani, Z., 2018. Sociological study of the role and position of women in the sustainable development of Tehran's metropolis. *Environmental Sciences*. 15(4): 65-78.

Introduction: Urban planning for women can be seen as a kind of advocacy-based planning that recalls forgotten rights and the silence of women in the city. Urban space planning for women draws its original idea from feminist ideas. The theory of sustainable urban development focuses on the prevention of urban and regional environmental pollution, reducing local, regional and national production capacity, supporting recycling, failing to support harmful development, and bridging the gap between rich and poor. Sustainable urban development is a multifaceted phenomenon that considers environmental conservation, social justice and economic dynamism with optimal resource utilization. Urban and regional planning with a special futuristic perspective needs to be developed for the future of the city and analyzed using statistics and information. By using the facilities and reducing limitations through presenting a precise and comprehensive plan, that takes account of environmental considerations, can provide for sustainable urban development. Considering the importance of women's well-being and women's vulnerability, the issue of urban security with a gender approach has been investigated in this research. In this regard, the present study aims to evaluate urban planning with the approach of women to formulate a sustainable development pattern in Tehran.

Materials and methods: The method of this research is descriptive-survey and, according to the research method, all women in Tehran have been considered in this study. The estimated size of the community is about one hundred thousand people. Using randomized systematic cluster sampling, 384 women in Tehran were selected as a statistical sample. After collecting data, a researcher-made questionnaire was used to analyze the statistical data using SPSS software. The Kolmogorov-Smirnov test was used to test the normal distribution of the main variables.

Results and discussion: The results indicate that, women do not have much to gain in planning for sustainable development and they are not included in the socio-economic approach, planning approach, or participation

* Corresponding Author. *E-mail Address:* sasanvadiea@iauctb.ac.ir

planning and security approach to sustainable development in Tehran. Also, the results of the research showed that urban security is important for sustainable development, but women have a minimal role in this regard. Today, the world faces the fact that women can no longer be considered as hidden in the development process.

Conclusion: The role and capacities of women in the success of developing countries will lead to state-level policymakers to make women inferior to the fence. It is also one of the most effective areas for promoting gender equality empowering women by educating them about imbalance and equality in power, and empowering women to manage their lives.

Keywords: Urban planning, Women, Research studies, Sustainable development.